

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Don Bosco Technisch Instituut te HELCHTEREN

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Pedagogisch geheel 39305-126111

Instellingsnummer 39305

Instelling Don Bosco Technisch Instituut

Directeur Eric BOGAERTS

Adres Don Boscostraat 6 - 3530 HELCHTEREN

Telefoon 011-52.14.19

Fax 011-60.13.25

E-mail info@donboscohelchteren.be

Website <http://www.donboscohelchteren.be>

Bestuur van de instelling VZW Don Bosco Onderwijscentrum

Adres Don Boscolaen 15 - 3050 OUD-HEVERLEE

Scholengemeenschap SGKSO De Heide

Adres Minderbroedersstraat 11 - 3550 HEUSDEN-ZOLDER

CLB Vrij CLB Midden - Limburg

Adres Saviostraat 39 - 3530 HOUTHAIEN-HELCHTEREN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 06-11-2017, 07-11-2017, 08-11-2017, 09-11-2017, 10-11-2017

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 10-11-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 04-12-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Etienne GIELEN

Teamleden Walter VAN DEN BRANDT, Erwin HUYBREGHTS, Marc
SMEULDERS, Wim DE WIEST

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 ADMINISTRATIEVE SITUERING

Administratief bestaat het Don Bosco Technisch Instituut van Helchteren uit een eerstegraadsschool (instellingsnummer 126111) en een bovenbouw met een tweede en derde graad (instellingsnummer 39305). Deze twee scholen functioneren als een pedagogisch geheel. Omwille van de eenheid in organisatie en werking noemt het pedagogisch geheel in de verslagen 'de school'. De verslaggeving van de doorlichting gebeurt per schoolnummer. Om een volledig beeld te krijgen, dient de lezer de twee verslagen samen te lezen. Volgende onderdelen zijn identiek in de twee verslagen: 'Samenvatting', 'Vakoverschrijdende eindtermen', 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne', 'Overige erkenningsvoorwaarden', 'Overige Reglementering', 'Kwaliteitsbewaking van de processen' en 'Algemeen beleid'.

2 SAMENVATTING

Het Don Bosco Technisch Instituut is gelegen in een rustige woonwijk in de buurt van het centrum van Helchteren. De school biedt in de eerste graad een A- en B-stroom aan. In de tweede en derde graad organiseert ze een ruim studieaanbod in het technisch en beroepsonderwijs binnen de studiegebieden Hout, Koeling en warmte en Mechanica-elektriciteit. In het pedagogisch project staat de zorg om leren en leven centraal. Daarom werkt de school aan een brede leerlingenbegeleiding. Op de campus heerst een gestructureerd leer- en leefklimaat. De meeste leden van het schoolteam zijn geëngageerd en staan achter het pedagogisch project van de school. De samenstelling van het directieteam is vanaf dit schooljaar vernieuwd. Met een duidelijke taakverdeling wil dit team zorgen voor de kwaliteitsvolle opvolging van de onderwijskundige processen.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat de school in voldoende mate aandacht besteedt aan de systematische zorg voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leef- en leeromgeving. Het veilig werken in enkele praktijklokalen kan geoptimaliseerd worden. Enkele machines zijn niet uitgerust met de passende veiligheidsuitrusting. Daarnaast is een voornaam werkpunt het bijbrengen van de vereiste attitude voor veilig werken bij de leerlingen.

Het erkenningsonderzoek omvatte tevens een representatief staal van het onderwijsaanbod. Dit onderzoek levert een gemengd beeld op. De leerplanrealisatie voor natuurwetenschappen in de A-stroom en in tso tweede graad is meer dan behoorlijk. De leerplanrealisatie voldoet voor Engels in tso tweede graad, Nederlands in tso derde graad en project algemene vakken in bso derde graad, derde leerjaar. Ook voor het specifiek gedeelte in het beroepsvoorbereidend leerjaar beroepenveld Nijverheid, in bso tweede graad in de studierichting Elektrische installaties, in tso derde graad in de studierichting Elektrische installatietechnieken en in tso derde graad in de studierichting Elektromechanica is de leerplanrealisatie voldoende afgestemd op de onderwijsdoelstellingen. De leerplanrealisatie voldoet niet voor Frans in de eerste graad A-stroom en voor project algemene vakken in bso derde graad, eerste en tweede leerjaar. De tekorten zijn voornamelijk te wijten aan een onvoldoende leerplangerichte onderwijs- en evaluatiepraktijk.

Hoewel de school aandacht heeft voor een brede maatschappelijke vorming, streeft ze de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) te weinig planmatig na. Op beleidsmatig vlak ontbreekt een cyclische en systematische evaluatie. Toch streeft de school de meerderheid van de onderzochte eindtermen met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen na.

In het kader van de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking zijn de evaluatiepraktijk en de leerbegeleiding onderzocht.

De schoolleiding leidt de evaluatiepraktijk organisatorisch in goede banen via duidelijke afspraken. Ze legt de nadruk op het belang van het evalueren in het leerproces van de leerling. De directie vertrouwt hierbij sterk op de inspanningen en de professionaliteit van de vakgroepen en de individuele leraren. De afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen is echter gevarieerd tussen en binnen de vakgroepen. De directie beseft dat ze voor de uitdaging staat om de doelgerichtheid van de evaluatiepraktijk te verhogen. Ze wil haar leraren niet enkel op organisatorisch vlak, maar ook op het vlak van inhoudelijke kwaliteit een helder kader bieden.

De organisatie van het zorgbeleid is goed uitgewerkt. In de school heerst een permanente zorg en een waakzaamheid voor leerbegeleiding en de zorg in het algemeen. De school investeert in frequent leerlingenuitwisseling. Het zorgcontinuüm krijgt op beleidsniveau de nodige aandacht. In de brede basiszorg rekent de school in hoofdzaak op de professionaliteit en de inzichten van het lerarenkorps. Ze ontwikkelde echter nog onvoldoende een doorleefde kwaliteitscultuur om de doelgerichtheid en de doeltreffendheid van de investeringen en de inspanningen in kaart te brengen. Het talenbeleidsteam slaagt erin om op beleidsniveau een ontwikkelingsdynamiek te creëren en concrete acties uit te werken voor het talenbeleid. Nog niet alle vakleraren kennen en integreren echter systematisch de uitgangspunten van taalgericht vakonderwijs. Zij ervaren dit vaak als een extra belasting.

In het pedagogisch project van de school staan de thema's verbondenheid en vertrouwen centraal. De school wil het vertrouwen schenken aan de leerlingen en haar medewerkers in een sfeer van verbondenheid. De school investeert in het zorgbeleid en in een ordelijk leer- en leefklimaat. Op beleidsniveau is het organogram van de school hertekend met de bedoeling de schoolorganisatie zo duidelijk en zo efficiënt mogelijk in te vullen. Op pedagogisch-didactisch vlak is de sturende rol van het beleidsteam minder uitgesproken. Haar prioritaire aandachtspunten zijn het versterken van de inspraak en de communicatie. Het schoolteam levert inspanningen om de betrokkenheid van de leerlingen, de ouders en de personeelsleden te verhogen. Nochtans blijkt dat onder meer het versterken van de inspraak en de participatie van het lerarenkorps een aandachtspunt blijft. De directie ervaart daarnaast de nood aan een strategisch plan om de kwaliteitsontwikkeling systematisch in kaart te brengen en op te volgen.

Omwille van de lacunes in de leerplanrealisatie voor enkele structuuronderdelen, besluit de onderwijsinspectie de doorlichting met een beperkt gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'. De school zal na drie schooljaren moeten aantonen dat ze de vastgestelde tekorten in voldoende mate heeft weggewerkt.

3 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 2 BSO Elektrische installaties		specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Houttechnieken	Engels, natuurwetenschappen	
Graad 2 TSO Elektriciteit-elektronica	Engels	
Graad 2 TSO Elektromechanica	Engels	
Graad 2 TSO Elektrotechnieken	Engels, natuurwetenschappen	
Graad 2 TSO Industriële wetenschappen	Engels	
Graad 2 TSO Mechanische technieken	Engels, natuurwetenschappen	
Graad 3 BSO Houtbewerking	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Industriële houtbewerking	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Centrale verwarming en san. installaties	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Verwarmingsinstallaties	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Elektrische installaties	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Fotolassen	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Industriële elektriciteit	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Lassen-constructie	project algemene vakken	
Graad 3 TSO Houttechnieken	Nederlands	
Graad 3 TSO Elektriciteit-elektronica	Nederlands	
Graad 3 TSO Elektrische installatietechnieken	Nederlands	specifiek gedeelte
Graad 3 TSO Elektromechanica	Nederlands	Elektromechanica / mechanica / elektriciteit / elektronica
Graad 3 TSO Industriële ICT	Nederlands	
Graad 3 TSO Industriële wetenschappen	Nederlands	
Graad 3 TSO Mechanische vormgevingstechnieken	Nederlands	

3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

4.1.1.1 Engels in tso tweede graad (leerplan D/2012/7841/056)

Voldoet

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk beantwoorden nipt voldoende aan de vereisten van het leerplan.

Onderwijsaanbod Het onderwijsaanbod is nipt representatief voor het leerplan. De taaltaken voor *Volledigheid* luisteren, lezen, spreken en mondelinge interactie beantwoorden aan de *Evenwicht* tekstkenmerken en de verwerkingsniveaus van het leerplan. Voor *Beheersingsniveau* schrijfvaardigheid komt het structurende verwerkingsniveau niet aan bod. *Samenhang* Dat komt door een gebrek aan inzicht in het leerplanconcept waardoor de vakgroep leerboekgericht werkt in plaats van het leerplan als uitgangspunt te nemen. Met het oog op de doorlichting heeft de vakgroep een eenmalige waardevolle analyse gemaakt van het onderwijsaanbod. Zij stelt zelf vast dat het evenwicht ontbreekt, wat ook blijkt uit het onderzoek. Zo worden de receptieve vaardigheden (luisteren en lezen) beduidend vaker getraind dan de productieve vaardigheden (spreken en schrijven) waardoor de leerlingen ook de vereiste strategieën voor spreken en schrijven minder inoefenen. Het gebrek aan evenwicht komt ook tot uiting bij de verschillende tekstsoorten en in de samenhang tussen kennis en vaardigheden. Kennis wordt altijd aangebracht in betekenisvolle contexten, maar de inoefening beperkt zich tot reproductie- en transfertoefeningen. Toepassingen (taaltaken) komen nauwelijks voor.

Het lesmateriaal is gevarieerd. De leerlingen komen via toneel, artikels, audio- en videofragmenten vaak in contact met de Angelsaksische wereld wat hun interculturele competentie stimuleert. De leraren hanteren zo vaak mogelijk het Engels als doeltaal waardoor aanvullende kansen voor luistervaardigheid ontstaan. De vakgroep streeft impliciet de vakattitudes na. De spreekdurf van de leerlingen is wisselend, maar in het tweede leerjaar valt bij een aantal leerlingen het goede beheersingsniveau van de doeltaal op.

Evaluatiepraktijk De evaluatiepraktijk voldoet nipt. Alle leerplandoelstellingen komen voor op *Evenwicht* het vereiste verwerkingsniveau en beantwoorden aan de tekstkenmerken, *Volledigheid* maar net zoals in het onderwijsaanbod vertrekt de evaluatie te weinig vanuit het leerplan. De vaststellingen uit het onderwijsaanbod over het gebrek aan *Beheersingsniveau* evenwicht gelden ook voor de evaluatiepraktijk. De vakgroep evalueert in het *Transparantie* tweede leerjaar de leerplandoelstellingen voor schrijfvaardigheid op het structurende verwerkingsniveau, maar oefent deze niet in de les in. Dat gaat in tegen het pedagogische principe om de taaltaken eerst voldoende te oefenen alvorens deze te evalueren.

De leerlingen krijgen veel oefenkansen en weten wat ze moeten kennen en kunnen, maar de validiteit en de transparantie zijn werkpunten. De gesloten vraagstelling 'true/false' bij de receptieve vaardigheden houdt een ernstig risico in op gokken. Bovendien beseft de vakgroep dat de kenniscomponent voor de examens te veel waarde krijgt. Daardoor komt de validiteit van de jaarresultaten in het gedrang. Om de taaltaken voor spreek- en schrijfvaardigheid te evalueren, gebruikt de vakgroep criteria die vooral geënt zijn op kennis en vormcorrectheid. Afspraken in de vakgroep bestaan hier niet over. Bovendien gebruiken de leraren de criteria niet consequent bij elke opdracht.

Het concept breed evalueren heeft al op een kwaliteitsvolle manier ingang gevonden bij de vakgroep, onder meer met zelfevaluatie.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Een aantal maatregelen dragen bij tot de brede basiszorg (preventief). Tijdens de lesobservatie heerst een respectvol leer- en leefklimaat. De lessen kaderen in betekenisvolle contexten, het gebruik van andere werkvormen dan het onderwijsleergesprek motiveert en daagt de leerlingen uit, maar kan nog versterkt worden. Daarnaast zet de vakgroep in op het aanleren van allerlei strategieën om de taaltaken voor de verschillende vaardigheden te kunnen uitvoeren, zoals het leerplan verwacht. De strategieën voor spreek- en schrijfvaardigheid krijgen evenwel te weinig aandacht. Ook al biedt het leerwerkboek structuur en houvast, de invuldidactiek is prominent aanwezig. Het is een uitdaging voor de vakgroep om de leerlingen voldoende kansen te geven zelf mondeling en schriftelijk teksten te produceren om hun zelfredzaamheid te vergroten.

De leerlingen kunnen als remediëring (curatief) gebruik maken van een vrijblijvende inhaalles die de leraren onder de middag vrijwillig aanbieden. De bijwerking voor kennis is goed uitgewerkt. Extra oefeningen staan ter beschikking, ook digitaal. De remediëring voor vaardigheden krijgt geen aandacht. De vakgroep investeert in feedback door klassikaal toetsen te verbeteren waardoor de leerlingen uit hun fouten kunnen leren.

Voor de jongeren met specifieke onderwijsbehoeften zoals dyslexie voorziet de vakgroep talen in een aantal redicodis-maatregelen (remediërend, differentiërend, compenserend en dispenserend). Bij de evaluatie van specifieke kennisopdrachten heerst er echter binnen de vakgroep onduidelijkheid om een foute schrijfwijze al dan niet te sanctioneren, waardoor de evaluatie niet altijd op maat is van deze jongeren.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De uitrusting voldoet. Alle lokalen beschikken over een beamer en een computer met internetverbinding, maar de kwaliteit van de projectie en de geluidsinstallatie zijn niet altijd optimaal. Een aantal klassen beschikken over een tabletcomputer waarmee de leerlingen vlot toegang hebben tot het internet en digitale woordenboeken. Het concept heeft echter nog weinig of geen didactisch-pedagogische doelen gericht op talenonderwijs. Daardoor ontstaat weerstand bij de vakgroep. Eén van de leraren is er wel in geslaagd om

een aantal kwaliteitsvolle didactische toepassingen uit te werken gericht op taalverwerving die bovendien een positieve impact hebben op de motivatie van de leerlingen. Het is een uitdaging voor het schoolbeleid om deze expertise intern te delen. De vakleraren hebben nog niet de kans benut om via deze tabletcomputer bijvoorbeeld ICT-opdrachten te koppelen aan de leerplandoelstellingen voor schrijfvaardigheid.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De organisatie van het vakoverleg is niet optimaal. Leraren maken deel uit van verschillende vakgroepen die systematisch overleg bemoeilijken. De vakgroep heeft een kwaliteitssysteem om een overzicht te krijgen van de leerplanrealisatie, maar zij mist kennis van het leerplanconcept waardoor de invulling weinig doeltreffend is. Daardoor heeft ook de nascholing over taaltaken nog geen zichtbare impact gehad. De leraren tonen een ontwikkelingsdynamiek. Zij staan open voor externe feedback en willen aan de slag willen gaan om de impliciete leerplanrealisatie om te buigen naar een onderwijsaanbod en een evaluatiepraktijk die doelgericht afgestemd is op het leerplan.

4.1.1.2 Natuurwetenschappen in tso tweede graad in de studierichtingen Elektrotechnieken, Mechanische technieken en Houttechnieken (leerplan D/2015/7841/019)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden nagenoeg volledig gerealiseerd. De infrastructuur en de leermiddelen voldoen aan de leerplanvereisten. De evaluatie is overwegend valide, transparant en representatief voor de verschillende leerplandelen.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De leerstofgebonden doelstellingen komen evenwichtig, op een gepast beheersingsniveau en nagenoeg volledig aan bod. De doelstellingen krijgen de correcte klemtonen en worden in de drie parallelklassen zoveel mogelijk in hetzelfde lestempo afgewerkt, conform de voorgestelde jaarplanning in het leerplan. Die jaarplanning rekent echter op meer effectieve lesweken dan er werkelijk beschikbaar zijn, waardoor de leerplanrealisatie in het tweede leerjaar vooral tijdens het laatste trimester soms onder druk komt te staan.

De doelstellingen voor 'Wetenschap en samenleving' krijgen eveneens de vereiste aandacht, zowel expliciet met leerlingentaken, als impliciet door het verbinden van wetenschappelijke concepten met de leefwereld van de leerlingen.

Om de onderzoeksvaardigheden aan te leren voor het onderzoekend leren volgens de natuurwetenschappelijke onderzoeksmethode, werken de leerlingen actief mee aan de demonstratieproeven en voeren ze zelf enkele practica uit.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De lessen vinden plaats in een geschikt vaklokaal. De minimaal vereiste leermiddelen zijn in voldoende hoeveelheden aanwezig om practica in groepjes van twee of maximum drie leerlingen te laten uitvoeren. Het lokaal beschikt over een computer met internetaansluiting en een beamer, die de leraar op gepaste wijze in de lessen inzet. Ook de leerlingen maken gebruik van ICT, onder andere voor opdrachten rond wetenschap en samenleving.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Tijdens de lessen heerst er een rustig, aangenaam en aanmoedigend leerklimaat. De leerlingen worden nauw bij de lesopbouw betrokken. Om het probleemoplossend denken te stimuleren, komen geregeld vraaggestuurde leergesprekken en activerende werkvormen voor.

Voor leerlingen die het nodig hebben of die het zelf wensen, organiseert de school vier dagen per week een begeleide huiswerkklas. Met eventuele vragen kunnen zij ook steeds bij hun leraar terecht, zowel tijdens als na de lesuren en via het elektronische platform. De leerlingen kunnen op dat platform ook terecht voor leerstofoverzichten en documenten over leerinhouden. Voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften gelden aangepaste maatregelen.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie peilt op het vooropgestelde beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen. De opgaven zijn transparant, overwegend valide en representatief voor de verschillende leerplandelen. Van een aantal examenopgaven drukken de resultaten niet op volledig betrouwbare wijze het kennen en kunnen van de leerlingen uit. De antwoorden op deze opgaven kunnen immers ook geraden of door eliminatie van de keuzemogelijkheden gevonden worden. Bovendien kan men met deze vraagvormen het denkproces van de leerlingen niet volgen, wat het doel is van inzichtsvragen en oefeningen. Alleen door het antwoord op deze vragen te laten motiveren, is deze vraagvorm betrouwbaar.

De leerlingenresultaten zijn overwegend goed tot zeer goed. Op jaarbasis komen er nauwelijks tekorten voor. Bij die leerlingen waar dat wel het geval is, komen doorgaans ook tekorten voor andere vakken voor.

4.1.1.3 Nederlands in tso derde graad (leerplan D/2014/7841/001)

Voldoet

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk beantwoorden aan de leerplanvereisten. De materiële uitrusting voldoet. De leerbegeleiding ondersteunt het onderwijsleerproces.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leraren stellen in hoge mate een taalvaardigheidsgerichte aanpak voorop. De samenhang tussen de taalvaardigheden en de taalbeschouwing is in de onderwijspraktijk sterk aanwezig. De leerlingen krijgen voldoende kansen om de leerplanonderdelen in te oefenen op het vereiste verwerkingsniveau. De kijk- en luistervaardigheid en het toepassen van luisterstrategieën blijven wat onderbelicht. Binnen de vakgroep zijn nog mogelijkheden om de horizontale en verticale samenhang van de leerplanrealisatie te versterken.

De leraren streven binnen het onderwijsaanbod de integratie van de taalvaardigheden onderling en van de taalvaardigheden en de taalbeschouwing in voldoende mate na. Ze vertrekken hiervoor van authentieke taalsituaties. Over het algemeen krijgen de leerlingen een voldoende variatie van tekstsoorten aangeboden. Taaltaken vormen meestal de basis om aspecten van de taalbeschouwing te behandelen. De leerlingen kunnen dan over taalgebruik en -systeem bewust reflecteren en zo hun taalbeschouwelijke basiskennis versterken. De leerlingen leren strategieën inzetten bij de uitvoering van hun

taaltaken. Die strategieën krijgen, afhankelijk van de klasgroep, soms onvoldoende expliciete aandacht.

De literaire component is opgebouwd vanuit een tekstervarende manier van lezen. De leerlingen leggen een leesdossier aan waarin ze over hun leeservaringen spreken en schrijven. Vanuit een procesmatige en geïntegreerde opbouw van dit leesdossier werken zij aan diverse taalvaardigheden.

De leraren hebben oog voor de vakgebonden attitudes. Zo stimuleren ze de leerlingen om Standaardnederlands te spreken, te reflecteren over de aangeboden en geproduceerde teksten en de nodige taalzorg aan de dag te leggen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De uitrusting voldoet aan de leerplanvereisten. De lokalen beschikken over een computer met internetverbinding en een projectiescherm. De leraren zetten de audiovisuele mogelijkheden gericht in. De bezochte klaslokalen zijn soms vrij klein voor de betrokken klasgroepen en lenen zich hierdoor minder voor het gebruik van activerende werkvormen.

De leraren reiken in een aantal klassen het lesmateriaal volledig digitaal aan. De leerlingen hanteren tablets voor de talige informatieverwerking en -verwerking. Het vinden en selecteren van aangepast lesmateriaal is nog in een voortdurende ontwikkeling. Het elektronische leerplatform van de school is ook een frequent gebruikt medium. ICT-integratie via pc-lokalen loopt minder vlot, zowel hardware- als softwarematig.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De vakgroep hanteert een systeem van gespreide evaluatie, bestaande uit opdrachten en toetsen. Het examen op het einde van elk trimester bevat een aanvullende opdracht of test. Dit examen vormt een logisch vervolg op de procesmatige aanpak van de taalvaardigheden tijdens het schooljaar. De afspraken binnen de vakgroep zijn echter niet voldoende coherent. De opzet van het examen, maar ook van het dagelijks werk, krijgt een nogal wisselende invulling. Ook rond de puntengewichten voor de diverse componenten van het leerprogramma zijn weinig afspraken en aansluitende gelijkgerichtheid.

De meeste opdrachten sluiten voldoende aan bij de doelstellingen van het talenonderwijs. Ze zijn meestal vaardigheidsgericht, vaak geïntegreerd en ze bevinden zich op het juiste verwerkingsniveau. Soms richten de opdrachten zich op kennisbeheersing en reproductie van in te studeren leerstof. De leraren kunnen hiermee niet op het vereiste beheersingsniveau beoordelen.

De evaluatie is voldoende transparant. De leerlingen zijn geïnformeerd over de wijze van toetsen en over de gehanteerde evaluatiecriteria. Zelfevaluatie en peerevaluatie behoren regelmatig tot de evaluatiepraktijk, wat de betrokkenheid van de leerlingen bevordert. In het leesportfolio en de uitwerking van de geïntegreerde proef vallen de duidelijke persoonlijke feedback en de revisie van de geproduceerde teksten op. De plaats en het aandeel van de vakgebonden en van de algemene attitudes zijn niet voldoende helder.

Leerbegeleiding De leerlingen krijgen een degelijke leerondersteuning, zowel op preventief als op remediërend vlak. Het leerprogramma is duidelijk. Overzichtelijke stappenplannen, werkschema's en studietips begeleiden de meeste opdrachten. De leerlingen leren kritisch omgaan met informatiebronnen en doen aan bronnenonderzoek. Ze leren regelmatig zelfstandig notities nemen, waarbij ze ook over hun taalgebruik (leren) reflecteren.

*Preventief
Curatief*

De school brengt de beginsituatie van de leerlingen in kaart. De leraren zijn nog niet vertrouwd met de aspecten van het zorgcontinuüm. Toch hanteert de vakgroep de principes van een brede basiszorg voor alle leerlingen en zet ze passende maatregelen in voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Na overleg op de klassenraden nemen de leraren maatregelen of initiatief tot remediëring. De rapportering biedt weinig mogelijkheden tot vakgebonden commentaar. De klassenraad beperkt zich meestal tot een algemene bewoording. Er is weinig ruimte voor het opnemen van de sterktes en zwaktes en van hun verworven vaardigheden en competenties.

Activerende werkvormen krijgen hun plaats binnen een communicatieve aanpak. Graadklassen maken het soms moeilijk om leerplandoelen doelgericht te bereiken. De leraren trachten met binnenklasdifferentiatie tegemoet te komen aan de noden van de deelgroepen.

Deskundigheidsbevordering

*Vorming
Overleg*

Het schoolbeleid moedigt de vakgroepen aan bewust om te gaan met leerplannen en leerplandoelstellingen. Enkele instrumenten ondersteunen een kwaliteitsgerichte aanpak. De leerplangerichte onderwerpen binnen de verslagen van de formele samenkomsten van de vakgroep zijn inhoudelijk vrij summier. Het bevorderen van een gelijkgerichte aanpak in het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk heeft nog groeikansen.

De vakgroep ziet het verfijnen van het verticale overleg met de andere graden als een werkpunt. Ze is zoekend om de eigen kwaliteitsbewaking verder vorm te geven. De leraren nemen regelmatig deel aan interne en externe professionalisering. Het delen van de informatie en van de eigen deskundigheid verloopt niet voldoende systematisch. De leraren staan open voor externe feedback. Ze hebben voldoende kennis van en affiniteit met het leerplan.

4.1.1.4 Project algemene vakken in bso derde graad, eerste en tweede leerjaar (leerplan D/2012/7841/026)

Voldoet niet

Binnen het aanbod en de evaluatiepraktijk ontbreekt grotendeels het geïntegreerd onderdeel van de moderne vreemde taal Engels. De vakgroep reikt de leerplandoelstellingen algemene vorming vrij volledig en vrij evenwichtig aan. De evaluatiepraktijk mist de nodige resultaatgerichtheid en is in een aantal gevallen niet voldoende afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. Voor de moderne vreemde taal zijn zo goed als geen evaluatiegegevens beschikbaar.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum

De school opteert voor het geïntegreerd aanreiken van de leerplandoelstellingen van project algemene vakken en van de moderne vreemde taal (Engels). De vakgroep slaagt er voorlopig echter niet in het

onderwijsaanbod Engels voldoende doelgericht aan te bieden. Daarnaast staat de moderne vreemde taal niet opgenomen in de lessentabel van de betrokken studierichtingen die de school inricht. De school benadert het belang van de moderne vreemde taal niet voldoende sterk. De transparantie van het onderwijsaanbod naar leerlingen en ouders toe, is niet voldoende helder. Bovendien heeft de school de elementaire vraag of de toegekende vier lestijden op weekbasis toereikend zijn voor het realiseren van de doelstellingen algemene vorming, niet voldoende onderzocht.

De school biedt als keuzevak één lestijd wiskunde binnen de basisvorming aan. De samenwerking tussen de vakgroepen project algemene vakken en wiskunde is beperkt. Hierdoor mist de school kansen om onder meer de doelstellingen rond de functionele rekenvaardigheden en het maatschappelijk bewustzijn (geld beheren, bankieren, een gezinsbudget opmaken) in overleg en samenhang te realiseren.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De vakgroep stelt het aanreiken van vaardigheden en attitudes om adequaat en zinvol te functioneren in het schoolse en maatschappelijke leven voldoende centraal. De leraren ondersteunen de leerlingen om hun zelfredzaamheid te versterken. Het onderwijsaanbod mist echter soms de nodige doelgerichtheid en afstemming op het versterken van de competenties. De vakgroep kiest voor een thematische aanpak. Een aantal opdrachten doen een beroep op projectmatig werken, waarbij de doelstellingen rond het zelfstandig of in teamverband kunnen oplossen van problemen meer en meer tot hun recht komen. Een aantal lesbundels bevatten uitdagende opdrachten, gekoppeld aan stappenplannen en transparante evaluatiecriteria. Daarnaast zijn ook lesbundels in gebruik die slechts beperkt bijdragen tot de ontwikkeling van de zelfredzaamheid van de jongeren. Deze themabundels zijn niet voldoende gericht op het realiseren van de vaardigheidsgerichte leerplandoelstellingen. Ze vormen in te sterke mate een doel op zich en in te beperkte mate een middel om de doelstellingen te realiseren. Ze bevatten soms veel tekstmateriaal, informatie of wetenswaardigheden. Uitdagende en vaardigheidsgerichte opdrachten zijn dan te beperkt aanwezig. De leerlingen krijgen te weinig kansen tot het zelfstandig vinden, selecteren, gebruiken van en reflecteren over informatie. Tevens werken ze te weinig aan de ontwikkeling van hun organisatiebekwaamheid en het probleemoplossend denken.

De vakgroep besteedt binnen de cluster informatieverwerving en -verwerking niet voldoende doelgericht aandacht aan de ontwikkeling van de diverse onderdelen van de functionele taalvaardigheid. De behandeling van de lees-, luister- en kijkvaardigheid is te weinig gericht op het versterken van deze receptieve taalvaardigheden. Naar de ontwikkeling van de spreek-, gespreks- en schrijfvaardigheid gaat meer aandacht uit; naar gespreksopdrachten minder uitgesproken. De functionele rekenvaardigheden zijn veeleer beperkt geïntegreerd. Een nauwere samenwerking met het vak wiskunde is aangewezen. De cluster maatschappelijke participatie is sterk aanwezig via de aangereikte onderwerpen. De gekozen thema's sluiten aan bij de leefwereld van de jongeren en ze zijn gericht op maatschappelijke bruikbaarheid. Ook de actualiteit wordt regelmatig geïntegreerd in het curriculum. De nadruk ligt

echter nog niet voldoende op het verkennen, bespreken en het in praktische situaties kunnen gebruiken van de informatie. Het tijd- en ruimtebewustzijn is, evenals het maatschappelijk bewustzijn, te weinig gericht op de relevante facetten van de leefwereld van de jongeren. De natuurwetenschappelijke doelstellingen zijn geïntegreerd in enkele thema's.

De vakgroep actualiseert en stelt de lesbundels regelmatig bij. De overgang van een thematisch onderwijsaanbod naar een meer projectmatige benadering is een positieve ontwikkeling. De leerverantwoordelijkheid en de eigen inbreng liggen dan sterker bij de leerlingen. Ze leren hun opdrachten systematisch te analyseren, uit te voeren, kritisch te beoordelen en bij te sturen.

De vakgroep geeft de doelstellingen en inhouden een didactische inkleuring naar de leef- en leersituatie van de leerlingengroep. Met de ondersteuning van de geïntegreerde proef en de stages is er aansluiting bij de context van de studierichting.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

Binnen de evaluatiepraktijk neemt de vakgroep als uitgangspunt een permanente evaluatie, aangevuld met een examen op het einde van elk trimester. De permanente evaluatie, die veeleer de vorm heeft van gespreide evaluatie, is wisselend gericht op het meten van de verworven competenties. Met sommige opdrachten kan de vakgroep heel wat competenties in kaart brengen. Andere opdrachten hebben een te laag verwerkingsniveau (soms zelf kopiërend) of zijn te weinig afgestemd op de leerplandoelstellingen. De examens evolueren van een meer kennisgerichte toetscultuur naar een meer vaardighedsgerichte invulling. In een aantal examenopdrachten ontbreekt de transfer van kennisaspecten naar een functionele toepassing.

De traditionele evaluatiepraktijk, gericht op het meten van kennisdoelen, maakt meer en meer plaats voor het in kaart brengen en het waarderen van het proces binnen het probleemoplossend werken. De vakgroep bevordert hiermee het zelfsturend leren, het groepswork en het coöperatief leren. De vaardigheden die gericht zijn op het strategisch handelen en het werken met stappenplannen, krijgen stilaan hun plaats in de procesevaluatie.

De leerlingen zijn niet steeds voldoende op de hoogte van de evaluatiecriteria en van de gestelde verwachtingen. Binnen de procesevaluatie is de vakgroep sterk gericht op het meten van attitudes die in mindere mate uitgaan van de leerplandoelstellingen. Binnen de vakgroep is geen gelijkgerichtheid over het procentueel aandeel van de attitudes. Het onderscheid tussen de vakgebonden attitudes en de attitudes die voor het attituderapport zijn geselecteerd, is bovendien soms vrij vaag. De vakgroep integreert regelmatig vormen van zelf-, peer- en groepsevaluatie.

Uitrusting

ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De leraren beschikken over voldoende leermiddelen. Enkele lokalen missen nog een degelijke leerkrachtige uitstraling. Projectie- en audiovisuele mogelijkheden zijn voorhanden. Voor de integratie van ICT bestaat de mogelijkheid om tablets in te zetten of om computerlokalen te reserveren. Een aantal opdrachten zijn gericht op ICT-integratie. Oefenkansen om de nodige digitale vaardigheden te

ontwikkelen, zijn veeleer beperkt.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Het werkklimaat is aangenaam en respectvol. De leerlingen nemen hun leerproces regelmatig mee in handen, waardoor de leraar meer ruimte krijgt om als begeleider het leerplan te realiseren. Leerstrategieën en stappenplannen maken regelmatig deel uit van het onderwijsleerproces. De aandacht voor taalzorg is beperkt. De leerlingen leren niet voldoende te reflecteren op hun eigen taalgebruik, hun taalgebruik bij te sturen en hun attitude voor correct taalgebruik aan te scherpen.

Het cursusmateriaal is gestructureerd. De leerlingen krijgen bij de start van het schooljaar informatie en richtlijnen over de opzet en de aanpak van het vak. Zij krijgen de nodige leerondersteuning. Het leren gebruik maken van hulpmiddelen, zoals instructiefiches of digitale zoek- en informatieacties, vindt stilaan meer ingang in de klaspraktijk.

Op remediërend vlak stellen de leraren zich toegankelijk op, onder meer voor inhaallessen of voor het bijmaken van toetsen of opdrachten tijdens de middagpauze. Er zijn nog weinig initiatieven om via differentiatie opdrachten op maat van de mogelijkheden en noden van de individuele leerling aan te reiken.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De vakgroep werkt aan de ontwikkeling van haar deskundigheid door middel van formele maar ook informele overlegmomenten. Ze heeft de voorbije jaren een traject afgelegd om het onderwijsaanbod sterker af te stemmen op de leerplandoelstellingen. Ook de evaluatiepraktijk is onderwerp van gesprek. De vakgroep heeft dit schooljaar de puntenverhouding tussen het dagelijks werk en de examens bijgestuurd vanuit het streven naar een meer vaardigheidsgerichte evaluatie. Er zijn echter nog uitdagingen om de gelijkgerichtheid en de validiteit van de evaluatie te bevorderen.

De leraren staan open voor professionalisering en zelfevaluatie. De deelname aan vakinhoudelijke en algemeen pedagogische nascholing varieert per leraar. De vakgroep tast de mogelijkheden tot deskundigheidsbevordering nog onvoldoende af.

4.1.1.5 Project algemene vakken in bso derde graad, derde leerjaar (leerplan D/2014/7841/034)

Voldoet

De realisatie van de eindtermen en leerplandoelstellingen vertoont voldoende samenhang en bevindt zich op het verwachte beheersingsniveau. De evaluatiepraktijk is transparant en representatief voor de leerplandoelstellingen.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum

In tegenstelling tot het eerste en tweede leerjaar van de derde graad reikt de school binnen de basisvorming van het derde leerjaar het curriculum Engels als een apart vak aan naast project algemene vakken. De overgang en aansluiting tussen de derde graad en het derde leerjaar van de derde graad verlopen onder meer hierdoor niet naadloos. De school biedt tevens wiskunde als keuzevak binnen de basisvorming aan. De samenwerking tussen de vakgroepen project algemene vakken en wiskunde is beperkt. Hierdoor mist de school kansen om

onder meer de doelstellingen rond functionele kwantitatieve geletterdheid en ICT-geletterdheid in overleg en samenhang te realiseren.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De vakgroep stelt het aanreiken van vaardigheden en attitudes om adequaat en zinvol te functioneren in het schoolse en maatschappelijke leven voldoende centraal. De leraren begeleiden de leerlingen om hun zelfredzaamheid te versterken. Ze opteren hierbij in toenemende mate voor een projectmatige aanpak waarbij de doelstellingen rond het zelfstandig of in teamverband kunnen oplossen van problemen voldoende tot hun recht komen. Verschillende lesbundels bevatten uitdagende opdrachten, gekoppeld aan stappenplannen en transparante evaluatiecriteria. Een van de projecten is gekoppeld aan een meerdaagse extramurale activiteit wat het authentieke karakter van de opdracht ondersteunt. Aspecten van de doelstellingen rond ICT-geletterdheid komen aan bod in het kader van informatieverwerking en -verwerking. Het gebruik van maatschappelijk relevante ICT-toepassingen krijgt een veeleer beperkte invulling. Een gedeelte van het onderwijsaanbod is nog te weinig gericht op het ontwikkelen van vaardigheden. De vakgroep actualiseert en stelt de lesbundels regelmatig bij. De overgang van een thematisch onderwijsaanbod naar een meer projectmatige benadering is een positieve ontwikkeling. De leerverantwoordelijkheid en de eigen inbreng liggen dan sterker bij de leerlingen. Ze leren hun opdrachten systematisch te analyseren, uit te voeren, kritisch te beoordelen en bij te sturen.

De realisatie van de doelstellingen rond functionele tekstgeletterdheid is voldoende gericht op het versterken van de receptieve en productieve taalvaardigheden. De leerlingen krijgen kansen om hun taalgebruik te ontwikkelen. De taalzorg en de aandacht voor het gebruik van het correcte taalregister krijgen weinig expliciete aandacht. Onder meer in de formele teksten in het kader van de geïntegreerde proef of het solliciteren is de aandacht voor taalzorg sterk, terwijl deze in andere opdrachten ondermaats is. De vakgroep streeft ernaar de lesinhouden met elkaar te verbinden om de realiteit van het leven te benaderen. Bij de informatieverwerking en -verwerking leren de leerlingen niet steeds voldoende autonoom diverse bronnen en tekstsoorten te selecteren en te raadplegen.

De vakgroep geeft de doelstellingen en inhouden een didactische inkleuring naar de leef- en leersituatie van de leerlingengroep. Met de ondersteuning van de geïntegreerde proef en de stageverslagen is er aansluiting bij de context van de studierichting.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De leraren beschikken over voldoende leermiddelen. Het vaklokaal is voldoende leerkrachtig ingericht. Projectie- en audiovisuele mogelijkheden zijn voorhanden. Voor de integratie van ICT bestaat de mogelijkheid om tablets in te zetten of om computerlokalen te reserveren. Een aantal opdrachten zijn gericht op het bevorderen van de ICT-geletterdheid. Omdat de leerlingen niet permanent de beschikking hebben over ICT-toestellen, zijn de oefenkansen om de nodige digitale vaardigheden te ontwikkelen veeleer beperkt.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Binnen de evaluatiepraktijk neemt de vakgroep als uitgangspunt een permanente evaluatie, aangevuld met een examen op het einde van elk

*Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

trimester. De permanente evaluatie, die veeleer de vorm heeft van gespreide evaluatie, is in voldoende mate gericht op het meten van de verworven competenties. De examens evolueren van een meer kennisgerichte toetscultuur naar een meer vaardigheidsgerichte invulling. In een aantal examenopdrachten ontbreekt de transfer van kennisaspecten naar een functionele toepassing.

De traditionele evaluatiepraktijk, gericht op het meten van kennisdoelen, maakt meer en meer plaats voor het in kaart brengen en het waarderen van het proces binnen het probleemoplossend werken. De vakgroep bevordert hiermee het zelfsturend leren, het groepswork en het coöperatief leren. De vaardigheden die gericht zijn op het strategisch handelen en het werken met stappenplannen, krijgen hun plaats in de procesevaluatie.

De vakgroep integreert regelmatig vormen van zelf-, peer- en groepsevaluatie die aansluiten bij de doelstellingen van het werken in teamverband. De leerlingen zijn op de hoogte van de evaluatiecriteria en van de gestelde verwachtingen. Binnen de procesevaluatie is de vakgroep sterk gericht op het meten van attitudes die in mindere mate uitgaan van de leerplandoelstellingen, zoals stiptheid, correctheid en respect. Ook de vormgeving van bepaalde opdrachten krijgt soms een te groot belang, zoals het aantal dia's bij een presentatie, de timing en het gebruik van cartoons. Criteria die gericht zijn op bijvoorbeeld de inhoud, de spreek- en gespreksvaardigheid of het taalgebruik, staan dan wat op de achtergrond. Het onderscheid tussen de vakgebonden attitudes en de attitudes die voor het attituderapport zijn geselecteerd, is soms vrij vaag.

Leerbegeleiding
*Preventief
Curatief*

Het werkklimaat is aangenaam en respectvol. De leerlingen nemen hun leerproces regelmatig mee in handen, waardoor de leraar meer ruimte krijgt om als begeleider het leerplan te realiseren. Leerstrategieën en stappenplannen maken regelmatig deel uit van het onderwijsleerproces. De aandacht voor taalzorg is beperkt; de leerlingen leren niet voldoende om te reflecteren over hun taalgebruik.

Het cursusmateriaal is gestructureerd. De leerlingen krijgen bij de start van het schooljaar informatie en richtlijnen over de opzet en de aanpak van het vak. Zij krijgen de nodige leerondersteuning. Het leren gebruik maken van hulpmiddelen, zoals instructiefiches of digitale zoek- en informatieacties, vindt stilaan meer ingang in de klaspraktijk.

Op remediërend vlak stellen de leraren zich toegankelijk op, onder meer voor inhaallessen of voor het bijmaken van toetsen of opdrachten tijdens de middagpauze. Er zijn nog weinig initiatieven om via differentiatie opdrachten op maat van de mogelijkheden en noden van de individuele leerling aan te reiken.

Deskundigheidsbevordering
*Overleg
Vorming*

De vakgroep werkt aan de ontwikkeling van haar deskundigheid door middel van formele maar ook informele overlegmomenten. Ze heeft de voorbije jaren een traject afgelegd om het onderwijsaanbod sterker af te stemmen op de

leerplandoelstellingen. Ook de evaluatiepraktijk is onderwerp van gesprek. De vakgroep heeft dit schooljaar de puntenverhouding tussen het dagelijks werk en de examens bijgestuurd vanuit het streven naar een meer vaardigheidsgerichte evaluatie. Er zijn echter nog uitdagingen om de gelijkgerichtheid en de validiteit van de evaluatie te bevorderen.

De leraren staan open voor professionalisering en zelfevaluatie. De deelname aan vakinhoudelijke en algemeen pedagogische nascholing varieert per leraar. De vakgroep tast de mogelijkheden tot deskundigheidsbevordering nog onvoldoende af.

4.1.1.6 Specifiek gedeelte in bso tweede graad in de studierichting Elektrische installaties (leerplan D/2009/7841/001)

Voldoet

De leerlingen realiseren het leerplan voldoende. De materiële uitrusting voldoet om de leerplanrealisatie te ondersteunen. De evaluatiepraktijk voldoet nipt.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leraren bieden de meeste leerplandoelstellingen aan op het voorgeschreven beheersingsniveau. Ze hanteren daarbij een leerlijn die logisch en samenhangend is. Het onderwijs vertrekt van projecten en is sterk procesgericht. De leerlingen werken in toenemende mate zelfstandig aan projecten die gaandeweg complexer worden. De leraren bieden theorie en praktijk beperkt geïntegreerd, maar wel in verband aan. Daarbij valt op dat ze meestal eerst de theorie behandelen, waarna de praktijk volgt. Hierdoor missen ze kansen om via het proefondervindelijk leren vanuit waarnemen de leerervaring van de leerlingen te versterken. Ook blijkt dat niet alle, meer theoretische onderwerpen behandeld zijn. Sommige meer praktische doelstellingen kwamen aan bod, maar op een te laag beheersingsniveau of niet bij alle leerlingen.

Onderwijsorganisatie
Samenstelling klasgroepen

De school kiest ervoor om in de grote klasgroepen voor de praktijklessen co-teaching in te zetten. Hierdoor geven twee leraren tegelijkertijd les aan een groep leerlingen. Hoewel dit het leerproces van de leerlingen extra ondersteunt, houdt dit ook in dat de grote klasgroepen niet gesplitst worden. Dit leidt tot een situatie waarin veel leerlingen les krijgen op een beperkte oppervlakte. De school botst daarbij op de grenzen van het op een veilige manier actief leren.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie van de praktijkopdrachten steunt op een gespreide evaluatie via de projectbundels. De leraren organiseren ook een praktijkoefening die geldt als examen, wat een elegante oplossing is om tegemoet te komen aan de verplichting van de school om examens te organiseren. De leraren evalueren de praktijkopdrachten op basis van duidelijk uitgeschreven criteria, die de leerlingen gebruiken voor hun zelfevaluatie. De leraren benutten momenteel de kracht van deze zelfevaluatie nog niet. Indien de leerling zichzelf in grote mate over- of onderschat, reflecteren ze er kort over, gericht op studiehouding/motivatie. Er zijn geen sporen van een meer diepgaande, vakinhoudelijke reflectie op de verschillen tussen de zelfevaluatie door de leerling en de evaluatie door de leraar. De leraren laten hier kansen liggen om

de leerling meer eigenaar te maken van zijn eigen leerproces door hem inzicht te doen krijgen in zijn specifieke verbetermogelijkheden. Het geheel van de praktijkevaluaties is evenwel transparant, objectief, valide, evenwichtig en representatief voor de leerplanrealisatie van de meer praktische doelstellingen. Hoewel de leraren veel oog hebben voor de vakgebonden attitudes, zijn ze momenteel zoekende naar een methode om deze – geïntegreerd in de reeds bestaande evaluatiemethodiek – op te nemen.

De evaluatie van theorie steunt op toetsen, taken en examens. De transparantie voldoet, doordat consequent de puntenverdelingen per vraag vermeld staan. Er treden echter problemen op qua validiteit, evenwicht en eenduidigheid/taalkundigheid van de vraagstelling. Regelmatig zijn vragen onvoldoende duidelijk geformuleerd, dubbelzinnig of meervoudig, waardoor de leerling niet goed weet welk(e) antwoord(en) de leraar juist verwacht. Hoewel de leraren de meeste vragen expliciet aan leerplandoelstellingen koppelen, is de link te vaak vaag. Bij de puntenverdeling is het gewicht van een vraag meer bepaald door het aantal te geven deelantwoorden, dan door het belang van de bevraagde doelstelling in het geheel van de vorming. Af en toe stellen leraren vragen die een leerling onmogelijk fout kan beantwoorden. Ook komen dezelfde vragen soms meermaals terug op toetsen en examens, hoewel de leerlingen deze op een eerdere evaluatie reeds juist konden beantwoorden. Dit ondergraaft de validiteit van de evaluaties. Tevens is de verbeterkwaliteit soms te zwak om een onderbouwde feedback te kunnen geven over het leerproces van de leerlingen.

Het geheel van de evaluaties voldoet nipt dankzij de valide evaluatie van de meer praktische doelstellingen, die in deze vorming het grootste aandeel hebben. De meerwaarde van de theoretische evaluaties zoals die nu plaatsvinden, is onduidelijk.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De leerlingen maken gebruik van projectbundels, gemaakt door de leraren. Deze bundels zijn goed gestructureerd, waardoor de leerlingen een goed beeld krijgen op de leerinhouden. De overzichtelijke opmaak ondersteunt het leerproces van de leerlingen.

De leerlingen stellen vlot vragen aan de leraren. Leraarafhankelijk reikt de leraar de oplossing simpelweg aan of treedt deze op als coach. Wanneer dit laatste gebeurt, begeleidt de leraar de leerling in de probleemoplossing zonder deze effectief zelf aan te reiken. Deze aanpak leidt tot krachtigere leermomenten en dieper leren.

De school kiest bewust voor grotere lesopdrachten binnen eenzelfde jaar. Daardoor heeft een leraar relatief veel les in dezelfde klasgroep, wat hem in staat stelt zijn leerlingen intensief op te volgen.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De studierichting beschikt over de minimale materiële vereisten. Alle gereedschap en apparatuur is aanwezig om het leerplan te realiseren. Af en toe echter wordt dit niet gebruikt of enkel gebruikt door de leraar bij demonstraties, hoewel het leerplan voorschrijft dat de leerling er actief mee

aan de slag moet gaan.

Het volledig en effectief realiseren van de leerplandoelstellingen in verband met veiligheid en milieu is een aandachtspunt. Het werkhuis is niet steeds ordelijk en net, kabel(resten) en gereedschap liggen soms achteloos op de grond. De kolomboormachine is niet uitgerust met hedendaagse collectieve beschermingsmiddelen die de kans op ongevallen drastisch verminderen.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

De leraren van deze studierichting vormen een vakgroep met de andere elektrisch georiënteerde studierichtingen. Dit zorgt voor een grote kritische massa. De leraren overleggen regelmatig formeel, maar vooral informeel. De formele vergaderingen gaan vooral over organisatorische onderwerpen. Pedagogisch-didactische onderwerpen en intercollegiaal leren komen weinig tot niet aan bod, waardoor de vakgroepwerking nog niet fungeert als krachtige hefboom voor kwaliteitsverbetering. Ideeën zoals het kritisch bekijken van elkaars examens zijn bekend bij de leraren, maar werden nog niet structureel uitgerold.

De leraren volgen hoofdzakelijk vakinhoudelijke nascholingen, die onder de eigen naaste collega's verspreid worden. Meer algemene pedagogisch-didactische nascholingen volgen ze enkel via de pedagogische studiedagen op de school, hoewel er specifieke noden zijn op het vlak van klasmanagement, het begeleiden van leerlingen in het zelfstandig leren en de evaluatie van vakgebonden attitudes.

4.1.1.7 Specifiek gedeelte in tso derde graad in de studierichting Elektrische installatietechnieken (leerplan D/2013/7841/018)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden volledig en in samenhang aangeboden. Het didactisch materiaal en de schooluitrusting ondersteunen het bereiken ervan. De evaluatie is voldoende valide.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De vorming omvat het volledige leerplan. De leraren hanteren daarbij een kennis- en abstractieniveau dat aansluit op het voorgeschreven beheersingsniveau. De leerlijn is logisch en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Hoewel de school het leerplan verkavelde in deelvakken gegeven door verschillende leraren, werken ze onderling voldoende intensief samen om de mogelijke negatieve effecten hiervan te voorkomen en afdoende de visie van het leerplan te volgen.

De leerlingen gaan in het tweede jaar op blokstage. De geplande lijst van stageactiviteiten is aanwezig in de leerlingendossiers, maar is te algemeen om afgestemd te kunnen zijn op de individuele leerling en inhoudelijk duidelijk richting te kunnen geven aan de vorming. De stageschriften en verslagen geven goed weer welke activiteiten een leerling uitvoert. De verslaglegging is beperkt maar stelt de leraren toch in staat om te bepalen of de activiteiten inhoudelijk relevant zijn of niet. Wanneer dit niet het geval is, wordt dit bijgestuurd. Uit het onderzoek blijkt dat de complexiteit van sommige stages een aandachtspunt is, omdat af en toe activiteiten voorkomen die niet afgestemd zijn op de derde

graad. De meeste uitgevoerde taken zijn relevant voor de vorming van de leerlingen en sluiten aan bij het studierichtingsprofiel.

De leerlingen maken in het laatste leerjaar een geïntegreerde proef (gip). De school biedt deze aan en groepen leerlingen maken er dan een keuze uit. De meeste proeven zijn multidisciplinair. Voor de proeven die sterk eenzijdig elektrisch zijn, voorzien de leraren in extra opdrachten om het geïntegreerd karakter van de proef te garanderen. De bundels die de leerlingen maken, zijn een goede weergave van een geïntegreerde probleembenadering en -oplossing.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluaties doorheen het schooljaar steunen op toetsen, taken en examens. Over het algemeen is de evaluatie evenwichtig, transparant en representatief voor het leerplan. Hier en daar staat de validiteit onder druk, door het letterlijk hergebruiken van vragen uit toetsen en taken op het examen en door het veelvuldig bevragen van dezelfde vaardigheden. Leraren stellen vrij veel vragen die gericht zijn op kennis- en feitenreproductie, in plaats van ook dan in realistische contexten toepassingsgerichte vragen te stellen. Op de evaluatiestukken zijn geen sporen van vakinhoudelijke feedback en foutenanalyse terug te vinden. Ook bij duidelijke prestatieverschillen tussen leerlingen ontbreekt leerondersteunende, vakinhoudelijke feedback voor de zwakker presterende leerlingen. De leraren geven evenwel aan dat ze deze mondeling geven. Ze beseffen dat dit vluchtig van aard is en denken na over een werkbaar systeem waarmee ze de leerlingen beter kunnen ondersteunen in hun leerproces.

De evaluatie van de stage gebeurt nog niet op het niveau van de te bereiken doelstellingen. Dit is een gevolg van het ontbreken van transparantie over welke doelstellingen een leerling dient te bereiken tijdens zijn stage.

De evaluatie van de gip verloopt procesmatig op meerdere momenten tijdens het schooljaar en productgericht op het einde van het schooljaar. Een bundel ondersteunt de leerlingen, zodat ze weten wat tegen wanneer verwacht wordt. Ze krijgen regelmatig feedback en feedforward. De tussentijdse evaluatiemomenten zijn voldoende objectief en transparant. Bij de eindbeoordeling door de jury geeft elk jurylid de leerling een quotering op een aantal onderdelen. Deze quotering is niet onderbouwd met criteria of richtlijnen, waardoor het onduidelijk is hoe een punt tot stand is gekomen. De leraren zijn zich hiervan bewust en denken na over de overname en aanpassing van een instrument met criteria dat reeds in andere studierichtingen wordt gebruikt voor de evaluatie van de gip.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

De leraren werken met eigengemaakt materiaal en delen van cursussen en boeken. Ze maken een doordachte selectie van onderwerpen. Het geheel van het cursusmateriaal verliest echter structuur doordat bijvoorbeeld een inhoudstafel ontbreekt, waardoor het voor een leerling moeilijker is om er overzicht op te krijgen.

De leerlingen werken zelfstandig en geconcentreerd aan hun projecten. Ze stellen elkaar vragen, zoeken informatie online op en richten zich tot de leraar

die als coach en vakexpert optreedt.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over de nodige materialen en gereedschappen om alle leerplandoelstellingen te realiseren. De leraren zetten deze kwaliteitsvol in. Ze investeren zelf in de ontwikkeling van nieuwe en aanpassing van bestaande machines en panelen die de leerlingen vooruithelpen in hun leerproces. Dit verhoogt ook het realiteitsgehalte van de vorming.

De ICT-uitrusting voldoet aan de vereisten van het leerplan. De school beschikt over recente softwarepakketten die ook in het werkveld gebruikt worden.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De leraren van deze studierichting vormen een vakgroep met de andere elektrisch georiënteerde studierichtingen. Dit zorgt voor een grote kritische massa. De leraren overleggen regelmatig formeel, maar vooral informeel. De formele vergaderingen gaan vooral over organisatorische onderwerpen. Pedagogisch-didactische onderwerpen en intercollegiaal leren komen weinig tot niet aan bod, waardoor de vakgroepwerking nog niet fungeert als krachtige hefboom voor kwaliteitsverbetering. Ideeën zoals het kritisch bekijken van elkaars examens leven, maar werden nog niet structureel uitgerold.

De leraren volgen hoofdzakelijk vakinhoudelijke nascholingen, die onder de eigen naaste collega's verspreid worden. Meer algemene pedagogisch-didactische nascholingen volgen ze enkel via de pedagogische studiedagen op de school, hoewel er specifieke noden zijn op het vlak van klasmanagement, het begeleiden van leerlingen in het zelfstandig leren en de evaluatie van vakgebonden attitudes.

4.1.1.8 Specifiek gedeelte in tso derde graad in de studierichting Elektromechanica (leerplan D/2012/7841/045)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen voldoende. De leeractiviteiten zijn niet sterk geïntegreerd. De evaluatie is valide.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leerlingen bereiken bijna alle leerplandoelstellingen. De vakgroep geeft blijk van een grondige leerplanstudie, zij het dat de leerinhouden meer aandacht krijgen dan de leerplandoelstellingen. Meer bepaald het juiste beheersingsniveau en de invalshoek vanuit het studierichtingsprofiel zijn onvoldoende richtinggevend. De school kiest ervoor om het aanbod te verkavelen in deelvakken die te veel los van elkaar bestaan. De deelvakken heten op het rapport 'fysische wetten elektriciteit', 'fysische wetten mechanica', 'constructie', 'hydropneumatica', 'mechanisch ontwerp', 'elektrisch ontwerp' en 'automatisering'. In het uurrooster krijgen ze bovendien nog andere namen, waardoor een weinig transparant en onvoldoende samenhangend geheel ontstaat.

Het projectwerk in een van de deelvakken en tijdens de geïntegreerde proef (gip) zorgt voor meer horizontale verbanden, maar er blijven veel kansen onbenut om de natuurlijke samenhang tussen alle leerstofdelen en betekenisvolle contexten te gebruiken als katalysatoren voor het leerproces. De

motivatie en het leerrendement lijden daaronder.

De leeractiviteiten in de meeste deelvakken vertrekken niet voldoende vanuit de toepassing om op inductieve wijze te groeien naar constructie van kennis van nieuwe begrippen en fenomenen die pas daarna abstract benaderd worden. Veel te vaak is de didactiek klassiek deductief. Zo dreigen lessen af te glijden in de theoretische uiteenzettingen waarvan de toepassing pas blijkt na de opsomming van alle nodige theorie. Leerlingen onderzoeken onvoldoende fysische wetmatigheden om besluiten trekken en deze wetenschappelijk te onderbouwen.

Het hele proces van de gip wordt goed ondersteund met draaiboeken en sjablonen. Inhoudelijk dragen de meeste vakken uit het specifieke gedeelte bij. De opdrachten bieden voldoende leerkansen voor de leerlingen uit het tweede leerjaar. De school besteedt zeven wekelijkse lestijden aan de uitvoering van de individuele projecten. De realisaties en de bundels die daaruit resulteren, tonen de kwaliteitsvolle besteding van die tijd aan.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De leerlingen volgen de lessen in aangepaste vaklokalen. De labolokalen zijn voldoende voorzien van onderdelen, meetapparatuur, gereedschappen en ander actueel didactisch materiaal. De twee theorielokalen zijn veeleer beperkt uitgerust met didactisch materiaal. Leraren proberen hun lespraktijk te stofferen door materiaal heen-en-weer te dragen, maar de sobere inrichting maakt de omgeving weinig stimulerend.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De school kiest voor een combinatie van gespreide evaluatie met taken en toetsen, aangevuld met examens. De vragen zijn doorgaans toepassingsgericht en worden in beperkte mate aangevuld met projectevaluatie in een contextrijke omgeving. Formatieve evaluatie gebeurt tijdens labosessies spontaan, vooral in functie van de leerbegeleiding. Voor een aantal onderdelen ligt de focus in de evaluatie nog te sterk op reproductie in contextloze oefeningen.

De evaluatie van de gip is goed doordacht. De leraren hanteren schalen in de evaluatieformulieren voor elk project. Sommige omschrijvingen van de criteria zijn niet geformuleerd in functie van de verschillende projecten, maar het blijft een voldoende transparant en gelijkgericht instrument. De leerlingen krijgen uitgebreid feedback bij de tussentijds evaluaties.

De deelvakken staan ter verduidelijking apart op het rapport en worden samen verrekend in een totaal voor het volledige specifiek gedeelte. Elk vak krijgt in die berekening een gewicht aan de hand van het aantal wekelijkse lestijden. Leefattitudes kunnen de leraren beoordelen met een lettercode die naast elk vak, maar los van het cijferresultaat op het rapport komt.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De school gebruikt voor deze leerlingengroep tabletcomputers. De leerlingen vinden al hun studiemateriaal op het schoolplatform of andere locaties. Ze raadplegen het op hun tablet-computer. Die ingrijpende keuze zorgt ervoor dat leraren hun cursusmateriaal allemaal aangepast hebben voor digitaal gebruik. Toch blijven kansen vaak onbenut om de mogelijkheden van die instrumenten optimaal in te zetten. Het cursusmateriaal blijft vaak statisch en weinig interactief. Bovendien leren leerlingen veel minder hoe ze relevante toevoegingen in de lessen ook moeten noteren. Ze verwerken de leerstof eerder eenzijdig en vaak blijven de lessen te weinig activerend. Doeltreffende leerstrategieën blijven onderbelicht. Leerlingen gaan niet genoeg aan de slag met relateren, selecteren en synthetiseren, structureren, analyseren, verwerken en ontwerpen. De analyse van de impact op de leerlingen hun leerrendement is nog niet aan de orde geweest.

De strategie in de leerbegeleiding en de didactiek is gericht op gemeenschappelijke minimumdoelen. De leraren zetten zich in om leerlingen maximaal te ondersteunen als ze moeilijkheden hebben met de leerstof, maar creëren te weinig kansen voor de snelle leerdere om uit te blinken

De gip wordt regelmatig geëvalueerd en bijgestuurd. Die bijsturing biedt handvatten aan de leerlingen om hun proces doelgericht bij te sturen.

Deskundigheidsbevordering
Beginsituatieanalyse
Overleg
Vorming

De leraren uit dit structuuronderdeel vormen een vakgroep samen met collega's uit andere studierichtingen. De vakgroep werkt aan verschillende thema's zoals kruistabellen, jaarplanning, evaluatiepraktijk en de invulling van de jaarlijkse projectweek. De directie ontwikkelde een procedure om de agenda van het overleg aan te sturen. De leraren scholen regelmatig bij in functie van hun noden in de klaspraktijk. Vaak zijn dat vaktechnische nascholingen, maar de school vult het aanbod aan met pedagogische thema's op de jaarlijkse gemeenschappelijke studiedagen.

4.1.1.9 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft nipt voldoende met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid
Doelgerichtheid

De krachtige visie over de VOET van de pedagogische begeleidingsdienst van Don Bosco vormt het uitgangspunt voor het eigen VOET-beleid. De schoolleiding beoogt om de VOET na te streven door zowel activiteiten als vakken te betrekken. De planning voldoet evenwel niet waardoor de school te weinig kan aantonen dat zij op het einde van curriculum alle VOET bij alle leerlingengroepen in voldoende mate nastreeft. De school wil het eigenaarschap van het VOET-beleid vergroten onder alle leraren en bij de overstap naar een nieuw digitaal instrument de doeltreffendheid van het VOET-beleid optimaliseren.

Ondersteuning

De huidige organisatiestructuur functioneert weinig adequaat. De school gebruikt een digitaal instrument om systematisch informatie te verzamelen over de activiteiten en de vakken die bijdragen tot de VOET. Op beleidsniveau stimuleren de graadcoördinatoren elk jaar de leraren om dit instrument aan te

passen en de VOET te linken aan eventuele nieuwe activiteiten. De input is echter weinig kwaliteitsvol en belemmert het schoolbeleid om mogelijke hiaten op te sporen en een helder overzicht te krijgen van de sleutelcompetenties van de stam en de contexten. De schoolleiding is zich hier van bewust en beseft dat de VOET-werking een efficiëntere organisatiestructuur vraagt (organisatie, coördinatie en communicatie). Zo kan zij ook het draagvlak bij de leraren versterken.

Doeltreffendheid Er worden elementen van de VOET-werking geëvalueerd, maar dit gebeurt niet systematisch en leidt uitzonderlijk tot bijstellingen. Er is aandacht voor het informeel evalueren van de activiteiten wat leidt tot een aantal organisatorische bijstellingen. Op beleidsmatige vlak ontbreekt een cyclische en systematische evaluatie. Het schoolbeleid heeft naar aanleiding van de doorlichting wel een eenmalige kwaliteitsvolle oefening gemaakt van de inspanningsverplichting met betrekking tot alle contexten. Daarnaast heeft zij ook een SWOT-analyse gemaakt waaruit het gebrek aan een doeltreffende organisatiestructuur blijkt.

Ontwikkeling Er zijn geen of onvoldoende professionaliseringsinitiatieven. Een aantal leraren volgen nascholingen die de realisatie van schoolbrede activiteiten ten goede komt. De school vertrekt bijna uitsluitend hiervoor vanuit de noden bij de leerlingen, nog niet vanuit de hiaten van de VOET. Het is een uitdaging voor het beleid om een ontwikkelingsdynamiek te creëren voor een kwaliteitsvol VOET-beleid waaraan alle leraren doelgericht meewerken. Ook een effectmeting van de bestaande VOET-activiteiten bij de leerlingen verdient meer expliciete aandacht.

Uitvoering
Mentale gezondheid De school streeft de meerderheid van de eindtermen na met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen. De bezinningsdag over seksuele opvoeding, de gedachtenisviering en de ondersteunende gesprekken van de leerlingenbegeleiders zijn waardevolle initiatieven die de weerbaarheid van de jongeren versterken en waar zij leren omgaan met emoties, relaties en hun eigen ontwikkeling. In de lessen EHBO leren de jongeren probleemsituaties herkennen en hulp bieden. Ook het schoolproject 'trammelant' draagt hiertoe bij. Op de tweedaagse naar Mechelen, de poëziedag en de daaraan gekoppelde voorstelling voor ouders leren de jongeren omgaan met kunst en cultuur. De school heeft echter nog niet de kans benut om de vakattitudes van de taalvakken met betrekking tot de interculturele competentie hier expliciet aan te koppelen. Aan de hand van de planningsagenda maken de meeste vakleraren afspraken over opdrachten en toetsen en leren zij de leerlingen om te springen met taakbelasting en stress.

Socioculturele samenleving De school streeft de meerderheid van de eindtermen na met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen. De lessen Geschiedenis en de excursies naar het Joods Museum, Leopoldsbuurg, het fort van Breendonk en de driedaagse naar Normandië zetten in op herinneringseducatie. Alle klassen zetten zich actief in voor solidariteit in de maatschappij door de jaarlijkse sponsornamiddag waarin zij zelf een goed doel vooropstellen. In de lessen Godsdienst leren de jongeren constructief om te gaan met de verschillen tussen culturen en levensopvattingen, waarden en normen. De vakoverschrijdende

eindtermen over kunst en cultuur gelieerd aan de eigen en de andere sociale groepen komen nauwelijks of weinig doelgericht aan bod.

4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op systematische wijze haar situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving van het personeel en de leerlingen. Het comité preventie en bescherming op het werk is reglementair samengesteld. Het beschikt over een huishoudelijk reglement en vergadert meermaals per schooljaar. De verslagen zijn voor alle betrokkenen raadpleegbaar. Algemene maatregelen voor het personeel staan in de onthaalbrochure.

Het globaal preventieplan en het jaarlijks actieplan zijn gestructureerd opgebouwd en houden rekening met de opmerkingen van de externe en interne deskundigen. Uit de controles en de adviezen blijkt dat er nog verschillende tekorten zijn, maar de meeste daarvan zijn op het ogenblik van de doorlichting al weggewerkt. De resterende tekorten zijn opgenomen in het globaal preventieplan en/of het jaarlijks actieplan. Voor het wegwerken ervan heeft de school acties gepland. Zo starten dit schooljaar onder andere de grote renovatiewerken, die de overheid op basis van een bouwdoossier mede subsidieert. Het betreft de heraanleg van de speelplaatsen en de renovatie van een aantal lokalen.

Voor bewoonbaarheid en veiligheid voldoen de lokalen aan de minimale vereisten, met uitzondering van enkele praktijklokalen, waar bij een aantal machines de noodzakelijke veiligheidsuitrusting ontbreekt. Het voornaamste werkpunt op het vlak van veiligheid is echter het bijbrengen bij de leerlingen van de vereiste attitude voor veilig werken. Uit lesbezoeken blijkt dat niet alle leraren daar steeds voldoende aandacht aan schenken, alsook niet altijd consequent nagaan of de leerlingen de veiligheidsvoorschriften daartoe steeds toepassen. Nochtans zijn deze op attitude gerichte voorschriften duidelijk in de leerplandoelstellingen vervat.

Zowel voor de wetenschapslokalen als voor het onderhoudspersoneel houdt de school een geactualiseerde inventaris bij van de producten met gevaarlijke eigenschappen. De school beschikt eveneens over een asbestinventaris, die na elk uitgevoerd renovatiewerk geactualiseerd wordt indien nodig.

Voor gezondheid en hygiëne voldoet de school aan nagenoeg alle vereisten. Er is altijd minstens een gebrevetteerde hulpverlener op school aanwezig. Het verzorgingslokaal is voorzien van de toegelaten uitrusting en is ingericht conform het advies van de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer. De school houdt het register met de EHBO-interventies zorgvuldig bij en analyseert de oorzaken van ongevallen.

Er zijn voldoende urinoirs en toiletten voor de leerlingen beschikbaar. Voor het onderhoud van de campus heeft de school een overzichtelijk onderhoudsprogramma opgesteld dat door het onderhoudspersoneel zorgvuldig uitgevoerd wordt. Dat is gebleken uit de rondgang tijdens de doorlichting.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee ze tekorten opspoot en wegwerkt, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende tekorten weg te werken.

4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

4.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis, opgelet: het recht op synchroon internetonderwijs moet opgenomen zijn	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

5.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid Omdat de school de context-, input- en outputkenmerken onderzoekt, stuurt ze haar beleid aan op basis van die inzichten. De inzichten zijn veeleer gebaseerd op de beleving en vroegere bevragingen dan op actueel en doorgedreven onderzoek of wetenschappelijk werk.

De context van de school biedt uitdagingen door het samenspel van de verschillende culturen in de omgeving. De school probeert ook bewust om te gaan met de minder gunstige socio-economische status van haar leerlingenpopulatie en laat de kostenbeheersing vaak meespelen in haar keuzes bij schoolactiviteiten. De ouderbetrokkenheid verbeteren is een actueel werkpunt waarvan de school het belang hoog inschat. De nieuwe beleidsploeg verkent samenwerkingsverbanden in de lokale gemeenschap om hieraan te werken.

Bij de inschrijving van nieuwe leerlingen verzamelt de school relevante informatie over de onderwijsloopbaan en de ontwikkeling van de jongeren. Bij het onthaal streeft de school naar een goede communicatie en betrokkenheid van ouders en leerlingen. Ze maakt gebruik van de informatie van de vorige school en het CLB om de opvang zo optimaal mogelijk te maken en de continuïteit in de aanpak te verzekeren. Het zorgteam verzamelt de nodige elementen om het beeld scherper te krijgen.

De school draagt het pedagogisch project van Don Bosco hoog in het vaandel. De kernbegrippen kleuren de schoolcultuur duidelijk en zijn de kern van de identiteit van de school. Er zijn weinig plannen, instrumenten en procedures die deze visie ook concretiseren. Veel van de gebruiken zijn ingeslepen in de schoolcultuur en acties blijven vaak initiatieven van individuele teamleden. Los van de duidelijke cohesie die zichtbaar is in de cultuur, is er weinig doelgerichtheid in de plannen, de acties en de maatregelen.

Ondersteuning Het schoolteam beschikt voor nagenoeg alle curriculumonderdelen over goede leermiddelen die afgestemd zijn op de vakinhouden. De keuze om voor een aantal tso-studierichtingen alle studiemateriaal digitaal aan te bieden, springt in het oog. Leerlingen kopen, eventueel via een groepsaankoop van de school, een tabletcomputer aan om het studiemateriaal te gebruiken. Dit project is sinds vier jaar in voege en geraakt helemaal ingeburgerd. In de aanloop naar het project zorgde de school voor veel opleiding om de nodige competenties aan te scherpen bij de leraren. Bij de ingebruikname zijn er ook verwachtingen geformuleerd naar het korps op het vlak van cursusmateriaal en didactiek. Die verwachtingen zijn nu nog weinig zichtbaar en het enthousiasme bij leerlingen en leraren zijn samen met de doeltreffendheid in het gebruik, niet steeds even

groot.

De school verkende in het kader van haar GOK-beleid de piste om sterk in te zetten op de motivatie om te leren bij leerlingen. Zij werkte aan een actieplan met het hele korps onder leiding van externe deskundigen. Bij de uitrol van die planning besteedde de school uitvoerig aandacht aan de noodzakelijke randvoorwaarden om leren mogelijk te maken. Die aandacht resulteerde in het sanctiebeleid dat het vier-ladenmodel heet. Het aanvankelijke actieplan is door de aandacht voor het sanctiebeleid niet verder gerealiseerd.

In de school draagt een team van drie coördinatoren en de pedagogisch directeur de verantwoordelijkheid voor de organisatie van het zorgbeleid. De school investeert in frequent leerlingenoverleg in de vorm van vijf jaarlijkse begeleidende klassenraden. Ze hanteert soepele procedures om extra overlegmomenten te organiseren bij ernstige signalen. Het overleg is gebaseerd op een brede kijk op de ontwikkeling en schoolse vorderingen van de jongeren. De school betreft relevante externe partners bij het leerlingenoverleg.

In de brede basiszorg rekent de school in hoofdzaak op de professionaliteit en de inzichten van het lerarenkorps. Zij reikt daarvoor weinig instrumenten aan en formuleert geen duidelijke verwachtingen naar de leraren. Doordat verwachtingen weinig expliciet blijven, escaleren de problemen vaak tot bij de coördinatoren. Dat legt dermate beslag op hun tijdsbesteding dat nieuwe ontwikkelingen nu vertragen.

In de fase van verhoogde zorg implementeert de school redicodis-maatregelen. De leraren stemmen hun onderwijs af op de specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften van de leerling met als doel het realiseren van het gemeenschappelijk curriculum. Zij raadplegen de stappenplannen die de school aanreikt op het platform. Die plannen bundelen maatregelen die het zorgteam selecteert uit een generieke lijst. De coördinatoren selecteren deze aan de hand van de gekende historiek in samenspraak met het CLB, de ouders en de leerling. Zij evalueren de maatregelen elk jaar systematisch of mogelijk vroeger indien zij signalen detecteren op klassenraden of tijdens informeel overleg.

In de fase van uitbreiding van zorg werkt het schoolteam constructief samen met het CLB en externe partners en zet de maatregelen vanuit de fase van verhoogde zorg onverkort verder. De school gaat tijdens het wekelijks overleg met het CLB na welke bijkomende inzet van middelen, hulp of expertise wenselijk is.

Om leren makkelijker te maken is er vier dagen per week een begeleide huiswerkklas. De school stimuleert de leerlingen om daaraan deel te nemen als zij de noodzaak detecteert tijdens de begeleidende klassenraden of op aangeven van de vakleraren. Tegelijk blijft het aanbod van de huiswerkklas ook gelden voor leerlingen die spontaan interesse tonen. Hiermee bereikt de school jaarlijks een dertigtal leerlingen. De school reflecteert kritisch over de effecten van deze inspanningen en het bereiken van de juiste leerlingen, maar

formuleert of onderzoekt geen meetbare doelen.

Parallel aan de huiswerkklas werkt de school samen met een hogeschool om leerlingen aan huis te begeleiden. Daar krijgen leerlingen strategieën aangereikt door een hogeschoolstudent. Zij krijgen ondersteuning bij hun huiswerk en ze leren zich organiseren. De informele feedback van dit project is gunstig, maar een doorgedreven onderzoek naar meetbare effecten staat nog op de wenslijst van het beleid.

In de eerste graad werkt de school aan 'leren leren' met een stel bundels die de vakleraren kunnen gebruiken om de werking van het schoolplatform, organisatie, planningstips en leerstrategieën aan te leren. Het gebruik ervan wisselt. Niet in elk schooljaar of bij elke leraar worden de verwachtingen van dit project ingelost.

De school gebruikt een leerlingvolgsysteem dat vorderingen van en uitdagingen voor elke leerling in kaart kan brengen. De gegevens in het leerlingvolgsysteem worden niet steeds systematisch bijgehouden door de leraren. Veelal zijn de inspanningen voor de leerlingen van de eerste graad zichtbaar, maar steekproeven duiden aan dat remediëringssnoden en -inspanningen onvoldoende geregistreerd worden in de tweede en derde graad. De leerkrachten, het zorgteam, de ouders en de directie kunnen het systeem raadplegen en aanvullen. Doordat het gebruik onvoldoende systematisch is, blijven kansen op ondersteuning voor acties op individueel en op systeemniveau onvoldoende benut.

Doeltreffendheid Het schoolbeleid vertrekt in haar visie over het talenbeleid van het principe 'Elke leraar, een taalleraar'. Door de veranderende schoolpopulatie voelt zij de noodzaak om de taalachterstand weg te werken van anderstalige en taalarme leerlingen. Hiervoor heeft zij enkele jaren geleden een talenbeleidsteam opgericht dat erin geslaagd is om op beleidsniveau een ontwikkelingsdynamiek te creëren en concrete acties uit te werken. Zij detecteert de talige noden van alle nieuwe leerlingen door middel van een taalscreening, zoals de regelgeving vraagt, en breidt deze uit tot en met het derde leerjaar. Zij analyseert kwaliteitsvol de gegevens, brengt de taalvorderingen van de leerlingen in kaart en bespreekt deze op de klassenraad. Ze communiceert de resultaten met de ouders en organiseert voor leerlingen met taalachterstand een ondersteuningstraject op maat (bijvoorbeeld aan de hand van eigen remediëringmateriaal, een taalklas, co-teaching). Om de beginsituatieanalyse te optimaliseren, wil de school doelgerichter en efficiënter informatie verzamelen bij de inschrijving.

Op lerarenniveau zet het talenbeleidsteam in op de integratie van taalgericht vakonderwijs (context, interactie, taalsteun) in de vakdidactiek van elke leraar. Zij legt het verband met de brede basiszorg en heeft al ondersteunende initiatieven genomen naar vakleraren om de lessen en het cursusmateriaal van niet-taalleraars taalkrachtiger te maken. Een aantal niet-taalleraars passen de principes van taalgericht vakonderwijs toe. Hun lesmateriaal sluit globaal gezien goed aan bij het talige niveau van de leerlingen en wordt aangeboden in

betekenisvolle contexten. Zij gebruiken vaker actieve werkvormen en taalsteun zoals begrippenlijsten en besteden meer aandacht aan instructie- en vaktaal. Nog niet alle vakleraren kennen en integreren echter systematisch de uitgangspunten van taalgericht vakonderwijs in de eigen vakdidactiek en ervaren dit – ten onrechte – als een extra belasting. Notities bevatten afhankelijk van de studierichting al eens taalfouten. Dat vereist blijvende aandacht.

In de toekomst wil de school het talenbeleid verder uitbouwen door het taalgericht vakonderwijs een prominentere plaats te geven. Daarnaast wil zij op basis van recente wetenschappelijke inzichten ook nadenken over de plaats van de thuistaal binnen de schoolcontext. Het is een uitdaging voor het schoolbeleid om het talenbeleid verder uit te rollen en alle leraren mee te krijgen. Verdere professionalisering van het schoolteam en een systematische kwaliteitsbewaking zijn hiervoor de hefboomen.

In de school heersen een permanente zorg en een waakzaamheid voor leerbegeleiding en de zorg in het algemeen. De school ontwikkelde echter nog onvoldoende een doorleefde kwaliteitscultuur waar gepaste evaluatiemethodes bij de processen gebruikelijk zijn. Maatregelen en doelen SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden) formuleren is niet in de cultuur van de school ingebed. Grote projecten zoals het iPad-project worden daardoor niet getoetst aan de hand van meetbare criteria. Reflecties omtrent de doeltreffendheid van projecten zijn daardoor vaak te weinig kritisch.

Andere plannen, zoals de individuele zorgplannen voor leerlingen, worden wel regelmatig geëvalueerd en doelgericht geactualiseerd in samenspraak met de betrokken partners.

Ontwikkeling De schoolleiding vindt nieuwe inspiratie na de recente nieuwe samenstelling. De schoolleiding plant een actualisering van het actieplan rond motivatie in functie van de GOK-doelstellingen. Om bij projecten goed geformuleerde doelstellingen te hanteren en te meten, volgt de directie een opleiding datageletterdheid. De coördinatoren reflecteren regelmatig over hun nascholingsnoden en volgen doelgerichte nascholingen. De school toetst haar huidige werking aan de noden van de leerlingen, ouders en leraren af aan nieuwe ontwikkelingen. De school brengt binnen haar context en met haar doelgroep de sterke en verbeterpunten in kaart. De school doet een beroep op de expertise van externe partners.

Het schoolteam is veranderingsbereid. Om het schoolteam te ondersteunen in de fase van brede basiszorg en verhoogde zorg maakt de vernieuwde directieploeg meer werk van onderwijskundig leiderschap en een actualisering van de implementatie van de visie. Dit heeft tot doel om differentiërende en remediërende maatregelen te integreren in de verschillende vakken, de krachtige leeromgevingen in de ruimste zin van het begrip uit te bouwen en om de horizontale en verticale samenhang van het curriculum te bewaken.

5.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De school legt sinds enkele jaren de nadruk op het belang van evalueren in het leerproces van de leerling en wil die leerling daarin een actieve rol geven. Ze ziet punten niet langer als de loutere weergave van wat een leerling heeft bereikt, maar als feedback op het gehele leerproces van de leerling. Ze legt daarom meer nadruk op tussentijdse evaluaties die de leraren dan kunnen gebruiken om het leerproces van de leerlingen bij te sturen. Grote examens waarin leerlingen uitgebreide(re) leerstofgehelen leren, maken daar nog steeds deel van uit, maar zijn minder doorslaggevend geworden. Om de leerling actief te betrekken, wil ze de klassieke evaluatievormen aanvullen met zelf- en peerevaluatie. De school ziet de betrokkenheid van de leerlingen, de ouders, de leerkrachten en de schoolleiding als een essentiële factor in het verwezenlijken van deze visie. Al deze actoren krijgen daarom toegang tot de evaluatiegegevens.

Het beleid heeft een duidelijke kijk op deelaspecten van deze visie, maar vertaalde de visie nog niet concreet in een coherent, aangestuurd geheel. De directie vertrouwt sterk op de inspanningen en professionaliteit van de vakgroepen en de individuele leraren. Ze verwacht een hoge kwaliteit van de evaluaties, maar ze ondersteunt en volgt deze onvoldoende op. Het beleidsteam neemt wel een aantal initiatieven die kwaliteitsverhogend kunnen werken, maar heeft geen zicht op de breedte van de uitrol, de effecten en op de gehele kwaliteit van de evaluatiepraktijk. Uit het onderzoek blijken grote kwaliteitsverschillen in de evaluatiepraktijk. Daarbij maken de inspanningen van individuele leraren het verschil tussen een weinig kwaliteitsvolle evaluatie en voorbeelden van goede praktijk. De directie beseft dat een schoolbrede aanpak met duidelijke keuzen en doelen, afspraken, opvolging en bijsturing een belangrijke uitdaging voor haar is en heeft een aantal ideeën verzameld.

Ondersteuning De schoolleiding leidt de evaluatiepraktijk organisatorisch in goede banen via duidelijke afspraken. Deze gaan vooral over de opbouw van de rapporten, praktische afspraken en de planning. De verantwoordelijkheid voor de inhoudelijke aspecten legt ze bij de leraren en de vakgroepen. Deze bepalen volledig de afstemming op het leerplan, de evaluatievormen die ze hanteren, de puntenverhouding tussen de gespreide evaluaties en de examens, het aandeel van vragen over basisdoelstellingen, uitbreidings- en verdiepingsdoelstellingen. De school biedt de leraren daarbij zowel organisatorische als inhoudelijke ondersteuning, onder meer via archivering en via taaltips die afkomstig zijn uit de GOK-werking. Af en toe nemen vakgroepen informeel het initiatief om de kwaliteit van de evaluaties te verhogen door ze onderling uit te wisselen en te screenen op taalkundig vlak en afstemming op de leerplannen. Deze initiatieven komen sporadisch voor en zijn niet schoolbreed en structureel verankerd.

De directie verwacht dat haar leraren het leerproces richting geven met de evaluatiegegevens afkomstig van gespreide evaluatie via taken, toetsen en praktijkopdrachten, aangevuld met summatieve examens op het einde van een semester. Elk vak krijgt daarbij een aandeel in de totaliteit van de punten dat in

verhouding staat tot het aantal lesuren per week van dat vak. Tussentijdse evaluaties staan op het rapport als ‘dagelijks werk’, de summatieve evaluatiemomenten als ‘examens’. De school organiseert in bijna al haar studierichtingen examens. Ook in de arbeidsmarktgerichte richtingen doet ze dit om de leerlingen vertrouwd te maken met het verwerken van grotere leerstofgehelen. De kwaliteit van de evaluatiepraktijk is echter niet overal voldoende hoog om deze doelstelling te kunnen bereiken.

De school maakt gebruik van een digitaal punten- en leerlingvolgplatform gelinkt aan de elektronische leeromgeving. Ze verzamelt hierop alle punten van de evaluaties en verwacht dat haar leraren hierin de relevante feedback registreren. Deze kan zowel betrekking hebben op motivatie, attitude als vakinhoudelijke aspecten. De school biedt haar leraren voldoende technische ondersteuning. Het platform heeft naast een registratiefunctie ook een communicatiefunctie naar de leerlingen en de ouders. Om de leesbaarheid van de evaluatiegegevens voor hen te verhogen, clustert de school punten van meerdere vakken.

Doeltreffendheid De kwaliteit van de leerlingenevaluatie verschilt sterk per leraar. In sommige van de structuuronderdelen en vakken waarvoor het erkenningsonderzoek voldoet, slagen de leraren en vakgroepen erin de evaluatie voldoende leerplangericht en transparant te maken. Ook het gebruik van criteria vindt ingang. Die leraren en vakgroepen werken voldoende zelfreflectief om op eigen initiatief kwaliteitsverhogende maatregelen te nemen. Een aantal onderzoeken tonen echter aan dat de evaluatiepraktijk doelgerichtheid mist. De leraren evalueren de leerlingen dan wel, maar ze gebruiken de gegevens onvoldoende als feedback op het leerproces van de leerlingen. Soms is de afstemming op de leerplandoelstellingen ondermaats.

Dat de kwaliteit van de evaluatiepraktijk sterk afhangt van de betrokken leraar, vindt zijn oorsprong in de keuze van het beleid om de verantwoordelijkheid hiervoor quasi volledig bij de leraren te leggen. Vanop schoolniveau ontbreekt een duidelijk kader: er is op het vlak van inhoudelijke kwaliteit geen duidelijke aansturing, ondersteuning en opvolging. Weinig kwaliteitsvolle evaluatiepraktijken komen enkel boven water in geval van steekproeven, klachten of ondermaatse resultaten. De directie treedt dan ondersteunend en corrigerend op. Wanneer er geen signalen zijn, bestaat het risico dat deze praktijken lang blijven bestaan. Dat de directie bijna uitsluitend op organisatorisch vlak aanstuurt, resulteert er ook in dat voorbeelden van goede praktijk weinig verspreid geraken binnen de school en waardevolle initiatieven beperkte ondersteuning tot groei krijgen.

De school is er al ten dele in geslaagd om het puntenplatform als registratiesysteem te gebruiken. Leraren registreren er consequent de gegeven punten in. Ook hier echter worden de effecten van een onduidelijk kader zichtbaar. Een eerste effect is dat er verschillende systemen ontstaan, doordat de leraren zelf de puntenverhoudingen dagelijks werk/examens en de verhoudingen tussen de verschillende doelstellingen bepalen. Het schoolbeleid heeft hierop momenteel geen overzicht en de grote verscheidenheid van

systemen maakt het haar zeer moeilijk de evaluatiepraktijk te sturen en op basis van de behaalde resultaten conclusies naar haar schoolwerking en beleid te trekken. Een tweede effect is zichtbaar op het vlak van feedback. De schoolleiding verwacht van haar leraren dat ze feedback digitaal registreren wanneer dit nuttig is. Het blijft echter onduidelijk wanneer dit van toepassing is en welke feedback dan verwacht wordt. Het resultaat is dat ook de kwaliteit van de feedback sterk afhangt van de betrokken leraar en deze te weinig doeltreffend het leerproces van de leerlingen mee stuurt.

De school motiveert haar B- en C-attesten. Ze ondersteunt de werking van de delibererende klassenraden met instrumenten, richtlijnen en door haar aanwezigheid. Ze respecteert daarbij de autonomie van de delibererende klassenraad en houdt de focus op het ontwikkelingsgericht oriënteren van een leerling.

Ontwikkeling De directie beseft dat ze voor belangrijke uitdagingen staat inzake de doelgerichtheid van de evaluatiepraktijk. Ze wil haar leraren niet enkel qua organisatie, maar ook op het vlak van inhoudelijke kwaliteit een helder kader bieden. Ze wil hierbij de focus duidelijk houden op het procesmatig sturen van het leerproces. Dit kader moet haar ook in staat stellen om de evaluatiepraktijk beter aan te sturen, te ondersteunen en op te volgen. Verder ziet ze het krachtiger gebruik van taal als een belangrijke sleutel in haar evaluatiepraktijk. Ze wil daartoe haar leraren niet enkel in de lessen maar ook in de examens taalondersteuning (laten) bieden. Ook de informatiewaarde van de (zelf)evaluatie wil ze verder verhogen, door leraren frequenter meer vakinhoudelijke leerondersteunende feedback te laten geven. Zo zullen uiteindelijk ook de rapporten een beter zicht geven op het leerproces dat de leerling doorloopt.

Het beleidsteam heeft een goed zicht op enkele snelle ontwikkelingskansen. De bestaande voorbeelden van goede praktijk kan ze via de vakgroepwerking verspreiden. De vakgroepen kunnen ook een rol spelen in de verdere ontwikkeling en verspreiding van enkele nieuwe en prille initiatieven, vooral betreffende het gebruik van transparante criteria. Ze beseft tegelijkertijd dat er bij heel wat leraren een ondersteuningsnood is gegroeid op het vlak van de interpretatie van de beheersingsniveaus zoals vermeld in de leerplannen en de evaluatie van vakgebonden attitudes. Ze ziet hierin zowel de vakgroepen, de nascholing als zichzelf een rol spelen.

6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Visieontwikkeling In het pedagogisch project van de school staan de thema's verbondenheid en vertrouwen centraal. De school wil het vertrouwen schenken aan de leerlingen en haar medewerkers in een sfeer van verbondenheid. Het opvoedingsproject is gekend, duidelijk en voelbaar in de omgang met de leerlingen. De school rekent op het engagement en de bewogenheid van de teamleden om de leerlingen met de nodige zorg te begeleiden en te ondersteunen. De meeste personeelsleden zetten zich dan ook in voor het welbevinden van hun leerlingen. Voor beginnende leraren investeert de inrichtende macht in scholingen om de principes van het pedagogisch project te funderen. Een belangrijke ondersteunende pijler is het creëren van een schoolklimaat waarin iedereen zich goed kan voelen. De school steekt daarom tijd en energie in een gestructureerd leer- en leefklimaat. Ook de zorg voor de leerlingen speelt hierin een belangrijke rol. Het zorgbeleid op schoolniveau is stevig verankerd, met aandacht voor de verhoogde zorg en uitbreiding van zorg voor de doelgroep. De preventieve basiszorg voor alle leerlingen krijgt echter een wisselende invulling op klasniveau. De leraren zijn nog niet voldoende vertrouwd met de principes van het zorgcontinuüm dat gebaseerd is op het M-decreet.

De school besteedt ruime aandacht aan het ontwikkelen van netwerken met diverse partners in het onderwijslandschap en uit de socio-culturele omgeving. Vanuit een samenwerking met het bedrijfsleven wil de school voeling houden met de noden van de arbeidsmarkt, mogelijkheden tot professionalisering benutten en samenwerkingsverbanden creëren. De daling van de schoolbevolking is een zorgpunt waar het beleid momenteel geen pasklare antwoorden voor heeft. Leerlingen en ouders kiezen vaak in eerste instantie niet voor het technisch onderwijs. De school wil daarom investeren in innoverende initiatieven.

Besluitvorming Het directieteam tracht de vinger aan de pols van het schoolleven te houden via een sterke nabijheid voor leerlingen en personeelsleden. Het personeel is vragende partij voor meer overleg en minder top-down beslissingen. Vanuit een recente behoefteanalyse tracht de schoolleiding de interne communicatie te verbeteren en de mogelijkheden tot een brede inspraak te faciliteren. Dat dit geen eenvoudige opdracht is, blijkt uit het voorlopig ontbreken van een pedagogische raad en het ontbreken van een afvaardiging van het personeel in de schoolraad. De school organiseert wel alle wettelijk verplichte overlegorganen.

Het schoolteam levert inspanningen om de betrokkenheid van de leerlingen en van de ouders te verhogen. Een leerlingenraad voor de eerste graad komt regelmatig samen. De leerlingen van de tweede en van de derde graad voelen zich minder betrokken. Om de samenwerking met de ouders op te krikken, werkt de school samen met enkele sociale organisaties in de buurt. De school zet diverse contacten op met het bedrijfsleven om de economische

samenleving bij het schoolleven te betrekken.

Leiderschap Het directieteam van de school functioneert vanaf dit schooljaar in een grotendeels vernieuwde samenstelling. De directieleden profileren zich als evenwaardig binnen het geheel, elk met hun deelverantwoordelijkheden. Het organogram is hertekend met de bedoeling de schoolorganisatie zo duidelijk en zo efficiënt mogelijk in te vullen. De toekomst zal uitwijzen of de schoolleiding het beleid doeltreffend zal aansturen. De concretisering van het schoolbeleid krijgt vorm tijdens de wekelijkse vergaderingen van het directieteam.

De prioritaire aandachtspunten van het directieteam zijn het versterken van de inspraak en de communicatie. De directieleden willen voldoende nabij en toegankelijk zijn in een veilig groeiklimaat. De schoolleiding tracht de betrokkenheid van de personeelsleden bij de schoolwerking te vergroten door ruimte te geven aan werkgroepen en vakgroepen. Een van de werkgroepen heeft het orde- en tuchtreglement geactualiseerd en verduidelijkt. De ernst van de mogelijke overtredingen zijn in kaart gebracht in een 4-lademodel zodat alle personeelsleden gepast, gelijkgericht maar ook menselijk kunnen optreden. Op personeelsvlak stimuleert en volgt het directieteam zo goed als alle medewerkers op via functionerings- en evaluatiegesprekken.

Het directieteam is vlot bereikbaar voor leraren, leerlingen en ouders. Op pedagogisch-didactisch vlak is de sturende rol van het beleidsteam minder uitgesproken. De directie geeft vertrouwen aan de leraren en de vakgroepen en rekent op hun professionaliteit voor de leerplanrealisatie en voor een leerplangerichte evaluatiepraktijk. Waar nodig doet de school een beroep op de pedagogische begeleiding om de onderwijskundige processen te optimaliseren en bij te sturen..

Kwaliteitszorg De school verzamelt een aantal data en gegevens, zowel via interne bevragingen als via informatie en bevragingen door externe organisaties. Ze heeft een goed zicht op de attestering, de verstrekte adviezen en de studiekeuzes van de leerlingen. Ze heeft de gegevens nog niet aangewend in het kader van een systematische en integrale kwaliteitszorg. Om de kwaliteit van de onderwijspraktijk te bewaken heeft de schoolleiding gedurende enkele schooljaren interne proefdoorlichtingen gehouden. Hierbij rekent de school vooral op de zelfsturing en de professionaliteit van de vakgroepen en leraren. Niet alle vakgroepen en personeelsleden zijn echter in voldoende mate vertrouwd met de systematiek van het kwaliteitsdenken. Zo blijkt het leerplangericht onderwijs en evalueren nog niet in alle vakgroepen voldoende stevig verankerd te zijn.

Na een zelfevaluatie in 2011 is een werkgroep opgericht met in eerste instantie als doelstelling een aantal actiepunten rond het verhogen van de participatiegraad, de inspraak en het welbevinden uit te werken. Een van de belangrijkste realisaties van de werkgroep is de actualisering en de verduidelijking van het zorg- en sanctiebeleid. Het resultaat ervan is een meer gedragen leerlingenbegeleiding en een verhoogde gelijkgerichtheid. Nochtans blijkt uit een soortgelijke enquête enkele jaren later dat het versterken van de

inspraak en de participatie van het lerarenkorps een aandachtspunt blijft. Ook het versterken van de eigen motivatie en een meer motiverende leerstijl en houding tegenover de leerlingen zijn aanbevelingen.

Het directieteam wil de doelgerichtheid van haar vernieuwde beleidsstructuur en haar werking meten en bewaken met het bevragen van het personeel op het einde van het schooljaar. De directie ervaart daarnaast de nood aan een strategisch plan om de kwaliteitsontwikkeling systematisch in kaart te brengen en op te volgen. Met een traject rond datageletterdheid wil ze alvast het nodige inzicht verwerven in het verwerken van informatie om deze informatie te koppelen aan beleidsopties en concrete acties.

7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor natuurwetenschappen in tso tweede graad in de studierichtingen Elektrotechnieken, Houttechnieken, Mechanische Technieken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De aandacht voor een gestructureerd leer- en leefklimaat.
- De inzet en het engagement van de meeste leden van het schoolteam.
- De zorg voor de leerlingen, aansluitend bij het pedagogisch project van de school.
- De ontwikkelingsdynamiek binnen het talenbeleid.

Wat betreft het algemeen beleid

- De open communicatie en de toegankelijkheid van de schoolleiding.
- Het verzamelen en het analyseren van informatie met het oog op kwaliteitsontwikkeling.
- De samenwerking met externe partners.
- De zorg voor het welbevinden van leerlingen, ouders en personeelsleden.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Engels in tso tweede graad.
- Het doelbewust nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen.
- De permanente inzet voor de leerplandoelstellingen aangaande preventie en veiligheid.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- • Het bewaken van de doeltreffendheid van de leerbegeleiding.
- • De doelgerichtheid van de evaluatiepraktijk in een aantal vakken.
- • De verdere implementatie van het talenbeleid.
- • De inhoudelijke kwaliteitszorg op vakniveau voor de meeste vakken.
- • De vakgebonden en vakoverschrijdende horizontale samenhang.
- • Het formuleren van specifieke en meetbare doelen voor de onderwijspraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid

- De pedagogische visie doeltreffend vertalen naar de klaspraktijk.
- De resultaatgerichte aansturing en opvolging van de leerplanrealisatie.
- De structurele en cyclische kwaliteitszorg op beleids- en uitvoeringsniveau.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor project algemene vakken in bso derde graad, eerste en tweede leerjaar.

8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 3 BSO Houtbewerking	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Centrale verwarming en san. installaties	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Elektrische installaties	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Industriële elektriciteit	project algemene vakken	

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **10-11-2020** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Etienne GIELEN de inspecteur-verslaggever	Eric BOGAERTS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	